

ЭЗГУЛИК БАРҲАЁТ

Навоий вилояти касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши раиси,
«Шуҳрат» медали соҳибаси Назира Тоғаева билан суҳбат

«1

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясида хотин-қизлар муаммолари бўйича ташкил қилинган «Ишонч телефони»га сўнги йилларда Навоий вилоятидан 1890 та мурожаат келиб тушган бўлса, уларнинг барчаси тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда назоратга олинди. Ушбу мурожаатларнинг 81 фоизи тўлиқ ўрганилиб, муаммолар ҳал қилинди.

Рақамларга эътибор қаратадиган бўлсак, ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлган 406 нафар хотин-қизга касаба уюшмалари ва ҳамкор ташкилотлар қисқа даврда 854,2 миллион сўм маблағ моддий ёрдам сифатида берди. 312 нафар опа-сингилларимизга уй-рўзгор ишларида фойдаланиладиган маиший-техника воситалари тақдим этилди. 45 нафар замондошимизнинг уй-жойи қурилиши ва таъмирланиши учун 354,5 миллион сўм пул ажратилди.

Республика ишчи гуруҳи ташаббуси билан 110 нафар хотин-қизни иш билан таъминлаш мақсадида Навбаҳор туманида 3 та йирик янги бизнес лойиҳа учун 2 миллиард 100 миллион сўм ҳисобидан маблағ ажратилди. Навоий вилояти касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси, унинг қўйи тармоқлари кейинги 5 йилда аҳолини қўллаб-қувватлаш, бандликни таъминлаш, мажбурий меҳнатдан озод қилиш, тўланмай қолган иш ҳақларини ундириш, иш берувчилар билан тузилган шартнома шартлари бажарилмаслигига йўл қўймаслик, бизнес лойиҳаларни моддий рағбатлантириш ва айнан шу масалага бошқа жамоат ташкилотларини жалб этиш борасида қилинган ишларнинг, уюштирилган тадбирларнинг салмоғи анъанави катта бўлди. Бироқ ечимини кутаётган муаммолар ҳам йўқ эмас. Бу, демакки, янада тизимли ишлашимизга тўғри келмоқда.

– Кейинги йиллар касаба уюшмалари

фаолиятига катта ўзгаришлар олиб кирди. Хусусан, «Касаба уюшмалари тўғрисида»ги қонун қабул қилинди. Бу йил эса барча даражадаги касаба уюшма ташкилотларида ҳисобот-сайловлари ўтказилди. Табиийки, ушбу ижтимоий-сиёсий воқеалар соҳа мутасаддиларидан фаолиятга янгича ёндашишни талаб этади.

– Шундай бўлпти ҳам. Янги қабул қилинган қонунга кўра, ҳар бир касаба уюшма ташкилоти фақат моддий ёрдам кўрсатадиган, дам олиш учун йўлланмалар тақдим этадиган, турли тадбирлар ўтказадиган идора эмас, балки халқимизнинг, ҳар бир аъзонинг ҳақиқий ҳимоячисига, кўмакчисига айланиши лозим. Аввалги қонун бундан 27 йил илгари қабул қилинган эди. У пайтларда Навоий вило-

билан ҳам аҳамиятлидир. Қонун кучга киргач, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Меҳнат инспекцияси иш бошлади. Вилоятларда ҳам ушбу инспекциянинг фаолияти илк натижаларини бера бошлади.

Яқинда бўлиб ўтган ҳисобот-сайловлари борасида шуни айтишим мумкинки, тизим таркибида катта ўзгаришлар юз берди. 1361 та бошланғич касаба уюшма ташкилотидида ҳисобот-сайловлари ўтказилиб, уларнинг 160 тасида янги раислар сайланди. Уларнинг 57 нафарини аёллар ташкил қилса, аксарияти ёшлардан иборат. Демак, сафимизга ўзгача руҳдаги фарзандларимиз, ука-сингилларимиз ҳам кириб келди. Улардан турли ташаббуслар чиқишидан барчамиз умидвормиз ва уларни бу борада ҳар тарафлама қўллаб-қувватлашга тайёرمىз.

– Сиз касаба уюшмалари тизимида 2010 йилдан буён раҳбар сифатида ишлаб келмоқдасиз. Тизимдаги бундан ўн йил олдинги вазият билан ҳозиргисининг ўртасида қандай тафовутлар бор?

– Бугун талаб буткул бошқача. Янгиланишлар бизни доимо сергак туришга, бехато ишлашга ундамоқда. Илгари бир ойда қилган ишларимизни айна паллада бир кунда бажаришимизга ҳам тўғри келяпти. Яратганга шукр, шунга яраша тақдирланяпмиз ҳам. Ҳаётимиз илгаригидан бир неча баробарга тўхислашгани ҳам бор гап. Зотан, камроқ гапириб, кўпроқ ишлаш таомилга айланган жойда, албатта, ўсиш бўлади.

– Бугун касаба уюшма ташкилотларининг ҳамкорлари, давлат ташкилотлари билан биргаликда белгилаб олган вазифаларининг бажарилишидан қониқиш ҳосил қилиш мумкинми?

– Тўғриси, Навоий вилояти кенгаши раҳбари сифатида вилоят ва шаҳар ҳокимлиги, туман ҳокимиятлари, Ёшлар агентлиги, Савдо-саноат палатаси вилоят бошқармаси билан аввалдан режалоштирган ишларимизнинг амалда бажарилишидан хурсандман.

“**ЯҚИНДА БЎЛИБ ЎТГАН ҲИСБОТ-САЙЛОВЛАРИ БОРАСИДА ШУНИ АЙТИШИМ МУМКИНКИ, ТИЗИМ ТАРКИБИДА КАТТА ЎЗГАРИШЛАР ЮЗ БЕРДИ. 1361 ТА БОШЛАНҒИЧ КАСАБА УЮШМА ТАШКИЛОТИДА ҲИСБОТ-САЙЛОВЛАРИ ЎТКАЗИЛИБ, УЛАРНИНГ 160 ТАСИДА ЯНГИ РАИСЛАР САЙЛАНДИ. УЛАРНИНГ 57 НАФАРИНИ АЁЛЛАР ТАШКИЛ ҚИЛСА, АКСАРИЯТИ ЁШЛАРДАН ИБОРАТ.**”

Бироқ бу ҳали кам. Ҳамкор ташкилотлар, маслақдошларни янада кўпайтиришимиз, меҳнат жамоалари билан келишувларни орттиришимиз лозим.

Бугун бирлашманинг қўйи тизими раҳбарлари фаолиятидаги муаммоларни тезроқ бартараф этишимиз шарт. Туман, шаҳар кенгашлари, меҳнат жамоаларидаги бошланғич ташкилотлар раҳбарларининг ишини янада жонлантиришимиз керак. Ҳуқуқий ҳимоя борасидаги ишлар ҳам талаб даражасида, деб бўлмайди. Мурожаатларни ўрганиш, муаммоларни ҳал этиш борасида сусткашликка йўл қўйилаётганидан, аиникса, ташвишланаман. Баъзи бир туман ва шаҳар кенгашлари мутасаддилари ҳаттоки мурожаатларни рўйхатга олиш дафтарларини юритмаётганига гувоҳ бўлдим. Хуллас, ҳаракат ва қутилган натижа уйғунлигига эришишимиз даркор.

– Сизга яна беш йилга ишонч билди-

рилган. Бу давр давомида нималарни ўзгартиришни кўзлаяспиз?

– Бирлашма ва унинг қўйи тизимларида мурожаат қилганларнинг муаммоларини зудлик билан бекам-у кўст бартараф этишни ният қиляпман. Ишчи-ходимлар манфаати масаласида ҳуқуқий органларга мурожаат қилишдан олдин биз билан маслаҳатлашишни, беминнат ёрдамларимиздан манфаатдор бўлишини ис-тайман.

Ходимларнинг меҳнатини, соғлиғини муҳофаза қилиш борасида ҳам алоҳида режаларимиз бор. Маълумки, Навоий вилояти саноат, қишлоқ ҳўжалиги, қурилиш соҳаси жадал ривожланаётган истиқболли ҳудуд. Муҳофаза ва хавфсизлик борасидаги мавжуд қоидаларга амал қилмаслик ёмон оқибатларга олиб келиши эҳтимолдан ҳоли эмас. Кейинги 5 йиллик ҳисоботдан мисол келтирадиган бўлсам, меҳнат жамоаларида 46 та бахтсиз ҳодиса юз берган. Бунинг натижа-сида 32 нафар киши оғир тан жароҳати олган бўлса, 15 киши бевақт ҳаётдан кўз юмган. Ҳўш, уларнинг етим қолган фарзандлари учун бугун ким қайғуриши керак? Биз, албатта. Бундай савобли ишга ҳаммамиз қўлдан келганча ҳисса қўшсак, асло кам бўлмаймиз. Хуллас, бугун соҳада қиладиган ишларимиз жуда кўп. Вақт эса кутиб турмайди. Ҳаммасида улғуришимиз керак.

– Вилоятлар касаба уюшма ташкилотлари раҳбарлари орасида биргина аёл сизсиз. Ҳам раҳбарлик, ҳам оналикнинг юки оғирлик қилмайдими? Бунинг устига бугунги раҳбарлар олдида қўйилаётган вазифалар янада тизимли ва масъулият билан ишлашни тақозо этаётган бир пайтда...

– Бугун қай раҳбарга осон деб ўйлайсиз? Энг муҳими, сизни кимдир кунига сўраб-суриштириб турса, ишингизни, фаолиятингизни назорат қилса, вақтида илҳомлантирса, юртга керакли инсон эканлигини ҳар дам эсингизга солиб турса, бундан ортиқ бахт борми кишига? Йўқ, менимча!

– Самимий суҳбатингиз учун раҳмат.

Суҳбатдош:
Нормурад МУСОМОВ,
«ISHONCH»

САБАБСИЗ УШЛАБ ҚОЛИНГАН ПУЛ ҳашарчиларга ундириб берилди

шартномалари тузилмагани, 71 та ҳолатда «пахта пули» ўз вақтида берилмагани, 24 та ҳолатда санитария-гигиена қоидаларига риоя этмаслик каби қонунбузилишлар аниқланди. Эътиборлиси, аниқланган камчиликлар жойида бартараф этилишига эришилди. Вақтида тўланмаган 1 миллион 216 минг 720 сўмлик терим пули ҳашарчиларга ундириб берилди.

Шуни ҳам алоҳида қайд этиш жоизки, бирлашма бўлимларида мавсум билан боғлиқ 15 тадан ортиқ мурожаат келиб тушди. Жумладан, Гулистон тумани, «Зарбдор» маҳалласида яшовчи фуқаро С.Мамирова пахта теримида иштирок эта-

ётганини билдириб, шароитдан қониқмаганлигини билдирган.

Ўрганиш жараёнида С.Мамирова «Боймирза Тошбоев» фермер ҳўжалиги далаларида пахта тераётгани, у айтганидек, шароитлар талаб даражасида эмаслиги, яъни теримчилар учун далада иссиқ овқат, сув таъминоти яратилмагани, санитария-гигиена қоидаларига амал қилинмаётгани ўз тасдиғини топди. Ушбу камчиликлар жойида ҳал этилди.

Яна бир мурожаатда Сайхунобод тумани, «Бахмалсой» МФЙда яшовчи фуқаро Н.Каримов турмуш ўртоғи пахта тераётгани, терим пули вақтида

берилмаганидан шикоят қилган. Унинг турмуш ўртоғи З.Абдувоҳидовага 275 минг 690 сўм терим пули ундириб бериш орқали масала ҳал этилди.

Боёвут туманига ҳашарга келган сурхондарёлик А.Фафоров терим пулидан сабабсиз «ушлаб» қолинганини хабар берди. 705 минг сўм ҳақ теримчи фойдасига ундирилди.

Шириной УМАРАЛИЕВА,
Ўзбекистон касаба уюшмалари
Федерацияси Меҳнат инспекциясининг
Сирдарё вилояти бўйича
меҳнат ҳуқуқи инспектори

Самарқанд вилояти

Сирдарё вилояти

Бугун далаларда пахта хирмонини бунёд этиш билан банд бўлган ҳашарчилар бисёр. Ўз навбатида теримчилар учун қандай шароит яратилгани, мажбурий ва болалар меҳнатига йўл қўймаслик мақсадида касаба уюшмаларининг жамоатчилик назорати ташкил қилиниб, шу кунга қадар Сирдарёда кластер, фермер ҳўжалиги, маҳалла, корхона, ташкилот ва муассасалардан иборат 53 та манзил ўрганилди.

Натижада 14 та зарур меҳнат ва дам олиш шароитларини яратиш бўйича 276 та меҳнат

Қорақалпоғистон Республикаси

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Меҳнат инспекциясининг Қорақалпоғистон Республикасидаги инспекторлари жорий йилги пахта йиғим-терим мавсумида болалар меҳнати ва мажбурий меҳнатга йўл қўймаслик ҳамда теримчилар учун муносиб меҳнат шароитлари яратилиши юзасидан жамоатчилик назорати ўтказди.

Меҳнат ҳуқуқ инспектори П.Турсиновнинг таъкидлашича, Нукус, Тахياتош, Тўртқўл, Эллиққалъа, Амударё, Кегейли, Чимбой, Қонлиқўл, Қораўзак, Тахтақўпир туманларидаги 3 та корхона ва ташкилот, 16 та маҳалла, 2 та кластер, 51 та фермер ҳўжаликларида назорат тадбирлари ўтказилганида теримчилар билан меҳнат ёки фуқаролик-ҳуқуқий шартнома тузилмагани, пахта терим пуллари муддатидида тўлаб берилмагани ёки кам тўлангани, пахтакорлар учун санитария-гигиена ва маиший шароитлар талабга жавоб бермаслиги каби ҳолатлар аниқланди.

Масалан, Кегейли туманидаги

Камчиликлар бартараф этилди

«Бахтияр-Рахат» фермер ҳўжалигининг 41 га ер майдонида овул фуқаролар йиғини ҳудудидан доимий равишда 53 нафар теримчи, кунлик теримда туман марказидан 120 нафар теримчи ва Нукус шаҳридан 65 нафар теримчи пахта йиғим-теримида иштирок этаётганига қарамай, улар билан меҳнат ёки фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар тузилмаган. Шу каби камчиликлар «Бирликти эл» фермер ҳўжалигида ҳам қайд қилинди.

Ушбу тумандаги «Нурсултан

Арман» фермер ҳўжалигида 60 гектар ер майдонида овул фуқаролар йиғини ҳудудидан доимий равишда қатнаётган 21 нафар теримчи териб топширган 30 тонна пахта ҳосили учун беш кунлик иш ҳақларини ўз вақтида ололмайдиганлиги маълум бўлди. Шу каби ҳолат Қонлиқўл туманидаги «Краммов Салый» фермер ҳўжалигида ҳам юз берган. Теримчиларга 3 миллион 634 минг сўм терим пуллари ундириб берилди.

Ўрганилган фермер ҳўжалик-

ларидаги санитария-гигиена ва маиший шароитлари юзасидан 4 та ҳолатда аниқланган камчиликлар жойида бартараф этилди. Маҳаллалар ва фермер ҳўжаликлари далаларида фуқаролар ҳамда теримчилар билан суҳбатлар, болалар меҳнати, мажбурий меҳнатга йўл қўйилмаслик юзасидан тарғибот-ташвиқот тадбирлари ўтказилди.

Есимхон ҚАНОАТОВ,
«ISHONCH»

Аҳвол қандай, теримчи?

Бугун далаларга кўнгилли бўлиб отланган теримчилар руҳиятида ўзига хос жўшқинлик бор. Энг муҳими, уларнинг меҳнати муносиб баҳоланиб, рағбатлантириб келинмоқда. Мавсумий меҳнатнинг қонунларга асослантирилгани иш берувчи масъулиятини ҳам оширмоқда.

Оқдарё тумани далаларида пахтакорларга кўмаклашаётганлар фаолияти билан танишдик. Аксар терим отрядлари қўлида фермер ва теримчилар билан тузилган меҳнат, фуқаролик-ҳуқуқий шартномалари мавжуд. Аммо «беш қўл баробар эмас» деганларидек, бу масалага панжа орасидан қараб келаётганлар ҳам бор экан.

Исомиддин Мусурмоновга уюшмаган аҳолидан таркиб топган 71-терим отрядини бошқариш вазифаси юклатилган. Октябрнинг биринчи ўн кунлиги сўнгига у бошлиқ ҳашарчилар «Мамадулло Дағбет даси» фермер ҳўжалигида йиғим-терим ишларида жонбозлик кўрсатаётир. Отряд раҳбари теримчилар меҳнатини кўкларга кўтарса-да, теримчилар меҳнатини ифодаловчи би-

рон бир ҳуқуқий ҳужжатни кўрсатиб бера олмади. Боз устига, далада ишлаётганлар учун шарт-шароит уёқда турсин, ҳатто иссиқ сув таъминоти ҳам ҳафсала қилинмаган.

«Фарҳод долор» (номнинг жарангдорлигини қаранг) фермер ҳўжалигида Гулшода Қўлдошева бошлиқ қилаётган 43-терим отрядининг 129 нафар теримчилари билан мулоқот қилдик. Аён бўлдики, уларга 10 октябрга қадар бўлган кунлар учун 23 миллион 700 минг сўмлик иш ҳақи тўлаб берилиши пайсалга солинмоқда. Отряд раҳбари ҳашарчилар меҳнатига бўлаётган «ўғай» муносабатини мутасаддиларга етказган ва на ўзи бирон бир чора кўрган. Бу эса меҳнат қилаётганларнинг ишончи сустлашишига сабаб бўлган.

Касаба уюшмалари

меҳнат инспекцияси вакиллари фермер ҳўжалигига бириктирилган «Микрокредитбанк» Оқдарё филиали мутасаддиларидан мазкур ҳолат юзасидан изох сўрашига тўғри келди. Қўйилган қатъий талаб асосида шу куннинг ўзида ҳашарчилар меҳнатидан қарздорлик бартараф этилди.

Бугунги вазият кўнгилли бўлиб далага отланган фидойи инсонлар «қўйини пуч ёнғоққа тўндиришни эмас, балки улар меҳнатини муносиб баҳоланиши тақозо этади. Бу масъулиятни суиистеъмол қилиш ҳеч кимнинг ҳақи йўқ.

Улуғбек ҒАНИЕВ,
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Меҳнат инспекциясининг Самарқанд вилояти бўйича меҳнат ҳуқуқи инспектори

Муносабат

«АННИ–БАННИ»НИНГ ТАЪСИРИ ёхуд она тилига ҳурмат қай даражада?

Давлатимиз раҳбари БМТ сессиясида ўзбек тилида нутқ сўзлаганида қанчалик ғурурландик. Демак, инсондаги миллий ғурур, миллий ўзлик ва она тили тушунчалари бир-бири билан чамбарчас боғлиқ. Она тилини унутган ўзлигини унутади. Бу оддий ҳақиқатни ҳар биримиз англаб етишимиз шарт.

Яқинда олий ўқув юртларига тест синовлари бўлиб ўтди. Синовларга тайёргарлик жараёнида кўплаб абитуриентлар билан суҳбатлашдим, қайси фанлардан тайёргарлик кўраётгани билан қизиқдим. Аксарияти математика, физика, биология, тарих каби фанларга тайёрланаётганини айтишди. Аммо олий ўқув юртига ўқишга кириш ниятида ўзбек тили ва адабиёти фанини чуқур ўрганаётган абитуриентни учратмадим. Бу пандемия туфайли тест синовларидан учинчи фан олиб ташлангани билан боғлиқ бўлса керак, деб ўйлаган эдим. Абитуриентлар билан суҳбатлашиб, илгарилари ҳам деярли ҳеч ким (филология факультетига хужжат топширадиганлардан ташқари) ўзбек тили ва адабиётини чуқур ўрганмаслигини, тест жавобларини «анни-банни» (тасодифан дейишмоқчи) белгилашини айтишди. Олий ўқув юртини тамомлаб, бирон корхона ёки ташкилотга ишга келган мутахассисларнинг аксарияти ўз таржимаи ҳолларини ғиж-ғиж имло хатолари билан ёзиши мана шу «анни-банни»нинг таъсири бўлса керак деб ўйлайман. Умуман, жуда кўп раҳбарлар ва тажрибали мутахассислар ёшлар ўзбек тилини яхши билмаслиги, ярим варақ ҳужжатни эплаб ёзолмаслигидан шикоят қилиши бор гап. Ваҳоланки, ўз она тилини яхши билмайдиган мутахассис муваффақиятга эришиши ҳам қийин.

Узоқ йиллар турли раҳбар лавозимларида фаолият юритиб, кўплаб машҳур, элда

обрў қозонган инсонлар билан суҳбатлашганимда, уларнинг барчаси она тилини, адабиётни жуда яхши билишига гувоҳ бўлганман. Зеро, она тилини билишда адабиёт энг асосий воситадир. Иқтисодчи, муҳандис, қурувчи, табдиркор ёки бошқа соҳа вакили бўлгани ҳолда соатлаб шеър ўқийдиган, тарихий воқеаларни равоон ҳикоя қиладиган инсонларга жуда ҳавасим келар, улар билан қайта-қайта суҳбатлашишга баҳона излардим. Бундай кишилар ҳам элнинг ҳурматини қозонади, ҳам жамоасини ютуқларга бошлайди. Уларга муносиб ҳамсуҳбат бўлиш иштиёқида шеърлар ёдлар, ҳикоя, қисса, романлар ўқир эдим. Ҳар кунимни газета ўқиш билан бошлаш айнан шундай фидойи инсонларга ҳавасдан пайдо бўлган одатим. Афсуски, ҳозирги айрим раҳбарларда бундай қобилият йўқ. Буни телевидение ёки радиога берган интервьюларидан ҳам илғаш қийин эмас. Она тилини яхши билмаслик оқибатида сўз бойлиги камлигидан ҳатто ўз соҳасига алоқадор масалаларни ҳам тўлиқ таҳлил қилиб бера олмайдиганлар кўп. Улар жамоасини ютуқларга руҳлантира олмаётгани сабаби айнан она тилини яхши билмасликларида экани ҳақида ҳеч ўйлаб кўришганимкин?

Мени ташвишлантирадиган яна бир муаммо она тилимизда муқобили бўлгани ҳолда хорижий сўзлардан фойдаланилаётганидир. Яқиндан бери «волонтер» (инглизча) сўзи урфга кирди. Ваҳоланки, унинг ўрнида «кўнгилли» сўзини ишлатса ҳам ёки «холис

кўмакчи» каби чиройли атама билан атаса ҳам бўлади. Бундай мисоллар кўп. Шундан келиб чиққан ҳолда хорижий тилларда қўлланиладиган атамаларни ўзбекчалаштириш ўзбек тилшунослиги олдидаги долзарб вазифаларидан бири бўлиши керак. Бунда она тилимизнинг барча имкониятларидан, хусусан, шевалардан ҳам кенг фойдаланиш мақсадга мувофиқ. Бир мисол: «Балиқ икриси» сўзининг ўзбекча муқобили борлиги кўпчиликнинг эсидан ҳам чиқиб кетган бўлса керак. «Увилдириқ» деган сўз айнан «балиқ икриси» маъносини беради.

Теримчиларга яратилган шароитлар билан танишиш мақсадида фермер ҳўжаликларига бориб, далаларни айландик. Шу жараёнда бир саволга кўп жавоб изладим. Теримчилар учун қўл ювиш ускунаси бор-йўқлиги ҳақида сўрар эканмиз, такрор ва такрор «умивалник» сўзини ишлатишга тўғри келди. Ўзбекча-русча луғатда ҳам бу сўзнинг маъноси шундай ишлатилган экан. Таниш тилшунос олимга қўнғироқ қилиб, ушбу сўз ўзбекчада қандай бўлишини сўрадим. У ҳам ўйланиб қолди. Бизда илгари қўл ювишда обдасталардан (хоразм шевасида қумғон) фойдаланилгани, умивалниклар ҳаётимизга кейин кириб келгани оқибатида ўзбекчалаштирилмаганини айтди. «Ундай бўлса, сиз бу сўзни ўзбекчалаштиришга ҳаракат қилинг» дедим. Ўзбекча ном кутиб турган бундай буюмлар кам эмас.

Кейинги пайтларда корхона ва ташкилотларни русча, инглизча аташ урф бўлмоқда. Ваҳоланки, уларнинг хизматидан асосан маҳаллий аҳоли фойдаланади. Агар табдиркор маҳсулотини хорижга сотган тақдирда ҳам бу маҳсулотни ўзбекча номласа, ўзбекча сўзнинг халқаро майдонда урфга киришига ҳисса қўшгани билан ҳам ғурурланиб юриши мумкин.

Демоқчиманки, кимлигимиздан, қаерда яшашимиздан қатъи назар, ўз миллатимиз вакилимиз. Она тилимизни яхши билмасак, ўзлигимиздан узоқлашамиз. Шундай экан, она тилига беҳурматликни онага беҳурматлик даражасида қабул қилишимиз керак. Шундагина ёшларимизнинг она тилимизга ҳурматини, меҳрини қайта тиклаймиз.

Инсон икки, уч – борингки, ўнта тилни билса ҳам, ўз она тилини билмаса, етук шахс бўлолмайди. Чунки у қалбига оқиб келаётган маънавият, маърифат, қадрият дарёларининг илдизини қуритган бўлади. Буни фарзандларимиз шуурига болалиқдан сингдирайлик. Шунда улар улуғ аждодларимизга муносиб ворис бўлиб, миллатимиз довуғини дунёга дoston қилади.

Шавкат САФАРБОВЕ,
Агросаноат мажмуи ходимлари касабга уюшмаси Республика кенгаши
Хоразм вилояти бўйича масъул ташкилотчиси

Қорақалпоғистон Республикаси

Турмуш чорраҳаларида

ОМОНАТГА ХИЁНАТ

ёхуд кулфат келтирган долларлар

Ушбу ҳаётий ҳикояни таксичи танишимдан эшитдим. Бошқаларга ҳам сабоқ бўлар деб, унинг тафсилотларини ўқувчиларга етказишни маъқул кўрдим.

Амударё туманидан Тошкентга қатнайди-ган Маҳмуд (исми ўзгартирилди) таксичига Тошкентдан бир киши омонат бериб юборади. Қоғозга ўралган нарсани таксичига тутқазиб туриб, «Ичида 60 минг сўм бор. Сизни Манғитдан ўртоғим кутиб олади. Шунга берарсиз» деб топширади.

Таксичи одам тўлдиргач, йўлга чиқади. Хаёлига «60 минг сўм» деган гап қайта-қайта келаверади.

«Наҳотки, 60 минг сўмни Тошкентдан Қорақалпоғистонга бериб юборса-я» деб ўйлайди.

Йўл бўйи шуну ўйлаб келган ҳайдовчи одамларни овқатлантиришга туширади-да, машинани нарироққа олиб бориб, қоғозни очиб кўради. Қараса, 60 минг доллар!

Саноқли дақиқалар ичида таксичининг хаёлига мудҳиш режа келади. 60 минг долларни олади-да, «Cobalt» машинасини бензин сепиб ёқиб юборади.

Бу пайтда бирга келаётган йўловчилар ошхонада овқатланаётган бўлади.

Таксичи уларга «бахтсиз ҳодиса юз берди, машина портлаб кетди» дея баҳона қилиб, 60 минг доллар берган кишига қўнғироқ қилади:

«Бахтсиз ҳодиса юз берди, машина ёниб кул бўлди»...

Омонатчи эса «Менинг 60 минг долларим нима бўлди», деса, таксичи «Қанақа долларни айтяпсиз, сиз менга

доллар бермадингиз-ку?», дейди.

Омонатчи «Қоғозга ўраб бердим-ку», деса, таксичи «Сиз менга 60 минг сўм бериб дегандингиз, энди сўм долларга айланиб кетдимиз?», дея талмовсирайди. Омонатчи «Мен сизга сифойи тарзда айтгандим», деса, таксичи «Сифойи-мифойи деб бошимни қотирманг, ўзим машинамдан айрилдим», деб вой-додлаб, ўзини жўрттага жабрдийда қилиб кўрсатади. Аслида «60 минг долларга 6 та «Cobalt» оламан-ку?», деб ҳисоб-китоб қилади ич-ичидан.

Хуллас, шу тариқа жанжал кўпга чўзилади. Таксичи ҳеч нарсани бўйнига олмайди. Омонатчи охири «Худо жазо ингни берсин» деб қарғайди.

Орадан кўп вақт ўтмай, таксичининг хонадонига кетма-кет бахтсиз воқеалар содир бўлади. Дастлаб қизи автоҳалокат оқибатида вафот этади. Унинг дардини кўтара олмаган хотини ҳам ёлғончи дунёни тарк этади. Таксичини ўзи эса бу зарбаларни кўтара олмай иччиликка берилиб кетади.

Таксичи ўртоқларини кўрганида 60 минг долларнинг сирини фош қилиб, «мени Худо урди» деб йиғлайди.

Қиссадан ҳисса шуки, омонатга хиёнат қилмаслик керак!

Есимхон ҚАНОАТОВ,
«ISHONCH»

Ибн Сино тавсиялари

Юрак – барча аъзога тиргак

Юрак шунчалар муҳим аъзоки, бутун организм фаолияти у билан чамбарчас боғлиқ. Бирор нохуш ҳодиса юз берганда ёки киши қаттиқ хафа бўлса «юрагига олди» ибораси ишлатилганидек, танадаги ҳар қандай муаммо билан ушбу аъзо курашади, изтироб чекади, азобланади. Юрак хасталиклари келиб чиқишининг сабаби ҳам шунда.

ТАНАНИНГ АСОСИЙ ҲАМКОРИ

Ибн Синонинг «Тиб қонунлари» асариди ва қонуният бир жумла ила ифодаланган, «Юрак бошқа аъзоларга ҳамкорлик қилади». Маълумот берилишича, жигар кучсизланса, юракка озиқ юборолмай қолади ва юракда дард бошланади. Чунки муаммоли жигар юракка иссиқ ёки совуқ, қуюқ, мухтасар айтганда, ёмон қонни юборади. Мия кучсизланса, нафас олувчи мушак қийналади ва бунда ҳам юрак зўриқади. Зотилжам ва ўпка яллиғланишидаги хиллар, гижжалар, кўп қушиш ҳам юрак фаолиятига салбий таъсир кўрсатади.

Юракнинг аҳволини 8 та омил – томир уриши, нафас, кўкракнинг тузилиши ва кўкракдаги мўйлар, бадан ҳолати, кучли ёки кучсизлик, холлар, хулқ, турли ҳаёллардан билиш мумкин. Кишининг бетоқат бўлиши нафас олиш жараёнига зарар етказди. Шодлик, орзу, яхши умидларга мойиллик юракнинг бакуватлигини англатади. Хафа қилиш, азобланишга мойил хаёллар, кўрқиш, ғамгинликка мойиллик эса аксинча ҳолатдан даракдир.

МИЗОЖ ҲАҚИДА

Сиз кишининг мизож, иссиқ мизож ва совуқ мизож инсонлар ҳақида эшитгансиз, албатта. Буни қарангки, юрак ҳам иссиқ ва совуқ мизожли бўлади. Юрак мизожли совуқ бўлса, киши тез ғазабланмас, гинахонликка мойил бўлади. Юраги иссиқ мизожга мансуб кишиларнинг кўкраги мўйли, гавдаси қуруқлиги билан ажралиб туради.

Юрак хасталигининг белгилари: заифлик, хафақонликнинг пайдо бўлиши, хушдан кетиш, томирнинг тез уриши, нафас кетма-кетлиги, ташналик, салқинда роҳатланиш, баданнинг умумий озиши, кўрқиш, ғамгинлик ва беҳузурлик.

Юрак касалликларини даволашда дам олиш, кам ҳаракат қилиш, сув ичиш, кўп ухлаш, мўътадил бадантарбия, пешоб ҳайдовчи воситалар ёрдам беради. Юракни даволовчи табиий воситаларга ёқут, феруза, олтин, қумуш, мушк-у анбар, ипак, марварид, маржон, қизил гул, олма, кашинч қиради.

ХАФАҚОННИНГ САБАБИ

Қолаверса, хафақон касаллиги замонавий тиббиётда гипертония, яъни

артериал қон босимининг кўтарилиши деб юритилади. Асарда унга «юракда пайдо бўладиган учганга ўхшаш бир ҳаракат» дея таъриф берилган. Юракка азият берувчи ҳар қандай нарса хафақонни пайдо қилиши мумкинлиги таъкидланган.

Унинг сабаблари асосан хилт, мизож, шиш, қаттиқ ҳиссиётга бориб тақалади. Вақтида даволанилмаса, хушдан кетиш ва ҳатто ҳалок бўлишга олиб келади.

Хафақон тинкани қуритадиган оғриқдир. Унда томир нотекис уради,

Дурдона АЛИМОВА
тайёрлади

Митти ҳикоялар

Ўлғиз эмассиз

– Эҳ, маҳбубам, қанчалик уринмайин, сизни охиригача кашф этолмаяпман. – Сиз ёлғиз эмассиз. Эрим ҳам буни уддалай олгани йўқ.

Қим адашди?

Ёш фан доктори илмий анжуманда қизиққонлик билан «иқтидорли тадқиқотчига устознинг кераги йўқ» деб юборди.

– Қайсимиз адашдик-а?, – деди унинг устози анжумандан сўнг.

Қоқил

Эр-хотин ажрашди. Суд қиз фарзани отанинг қарамоғида қолдирди. Қизчага вақти-вақти билан онасининг уйига – буvasиникига боришига рухсат беришар эди.

Онаси ҳар гал кўзлари ёшланганича қизининг бошини ювиб, сочларини майда коқил қилиб ўрар ва уларни бирин-кетин олдига ташлаб кўяр эди. Қизча эса пиқиллаганича бирин-кетин уларни еча бошларди.

Коқиллар битгач, отаси келиб, онасининг олдидан олиб кетишини у яхши билар эди.

Муҳаммад ТОШБОЛАЕВ

Таълим ва фан ходимлари касабга уюшмаси Шайхонтоҳур тумани кенгаши 343-мактабгача таълим ташкилотининг собиқ раҳбари

Нигора АСҚАРХЎЖАЕВанинг вафоти муносабати билан марҳуманинг оила аъзолари ва яқинларига ҳамдардлик билдиради.

МУАССИС:

«Ishonch» ва «Ishonch-Доверие» газеталари тахрир хайъати:

Кудратилла РАФИҚОВ
(тахрир хайъати раиси),
Улуғбек ЖАЛМЕНОВ,
Анвар АБДУМУХТОРОВ,
Сайфулло АҲМЕДОВ,
Акмал САИДОВ,
Равшан БЕДИЛОВ,
Қутлимурот СОБИРОВ,
Сухроб РАФИҚОВ,
Шоқосим ШОИСЛОМОВ,
Ҳамидулла ПИРИМҚУЛОВ,
Нодира КАРИМОВА,
Анвар ҚУЛМУРОДОВ,
(Бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари),

Темура МАМАЖОНОВ,
(Бош муҳаррир ўринбосари – «Ishonch-Доверие» бўйича),
Меҳриддин ШУКУРОВ,
(Масъул қотиб – «Ishonch»),
Валентина МАРЦЕНЯК
(Масъул қотиб – «Ishonch-Доверие»)

Бош муҳаррир
Ҳусан ЭРМАТОВ

Бўлимлар:
Касаба уюшмалари ҳаёти – (71) 256-64-69
Ҳуқуқ ва халқаро ҳаёт – (71) 256-52-89
Миллий-маънавий қадриятлар ва спорт – (71) 256-82-79
Хатлар ва муҳбирлар билан ишлаш – (71) 256-85-43
Маркетинг ва обуна – (71) 256-87-73

www.ishonch.uz
сайти орқали Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари, энг сўнги янгиликлар, таҳлилий, танқидий мақолалар, хабарларнинг тўлиқ матни билан танишингиз мумкин.

Ҳудудлардаги муҳбирлар:
Қорақалпоғистон Республикаси – (+998-99) 889-90-22
Андижон вилояти – (+998-99) 889-90-31
Бухоро вилояти – (+998-99) 889-90-34
Жиззах вилояти – (+998-99) 889-98-02
Наманган вилояти – (+998-99) 889-98-02
Навоий вилояти – (+998-99) 889-98-44
Тошкент вилояти – (+998-99) 889-98-44
Самарқанд вилояти – (+998-99) 889-90-26
Сирдарё вилояти – (+998-99) 889-98-55
Сурхондарё вилояти – (+998-99) 889-90-32
Фарғона вилояти – (+998-99) 889-90-24
Хоразм вилояти – (+998-99) 889-98-01
Қашқадарё вилояти – (+998-99) 889-90-27

«Ishonch»дан олинган маълумотларда манба сифатида газета номи кўрсатилиши шарт. Муаллифлар фирми тахририят нусхат назардан ўтказиш мумкин.

Навбатчи муҳаррир:
С.Абдурахмонов
Мусаҳҳиш:
А.Абулфайзов
Саҳифаловчи:
Ҳ. Абдужалилов
Босишга топшириш вақти – **21:30**
Топширилди – **20:20**
Газета офсет усулида, А-2 форматда босилди. Ҳажми 2 босма табоқ. Буюртма Ғ – **1017**. **27830** нусхада босилди. Нашр кўрсаткичи: **133**
1 2 3 4 5 6
Баҳоси келишилган нарҳда

Манзиллими:
100165, Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 24-уй.
E-mail: ishonch1991@yandex.uz
Газета ҳафтанинг сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади. Газета «Ishonch»нинг компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

«Sharq» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида chop этилди.

Корхона манзили:
Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Тахририят ҳисобрақами:
2021 0000 0004 3052 7001,
АТИБ «ipoteka bank»
Яшнобод филиали,
банк коди: 00959,
СТИР: 201133889,
ОКЭД: 58130